

**SİYONİST ÖRGÜTLENMENİN FİLİSTİN'İ ELEGEÇİRME VE MAZLUM BİR
HALKI YOK ETME PLANLARI**

*Şener ABAK
**Kenan ANDİÇ
***Filiz ÖZTÜRK
****Seyfedtin CAN
*****Mehmet KORUN
*****Hüseyin ÖZDEMİR

Makale Türü: Araştırma Makalesi
Makale Gönderme Tarihi: 01.12.2023
Makale Kabul Tarihi: 02.01.2024
Atıf Bilgisi:

Şener Abak, Kenan Andiç, Filiz Öztürk, Seyfedtin Can, Mehmet Korun, Hüseyin Özdemir, “George A. Boumoutian’un “A Concise History Of The Armenian People” Adlı Eserine Göre Ermenilerin Kısa Tarihi (Antik Zamanlardan Perslere Kadar)”, *Tarih Burada Dergisi*, Cilt: 2, Sayı: 1, 2024, ss. 95-124.

Özet

1890’larda gün yüzüne çıkan Siyonizm, Ortadoğu’da Osmanlı toprakları üzerinde bir devlet kurmak üzere harekete geçtiğinde, Avrupa’da İngiltere, Fransa ve Amerika gibi devletlerle hatta Rusya ile çok yeni ittifaklar kurmuş, Almanya’yı tamamıyla esir almıştı. Bu devletlerin dünyayı yeniden bölüşme planlarını iyi izleyen Siyonistler kendilerine verilecek yurt karşılığında Osmanlı topraklarını aralarında bölüşebilecekleri bir zemin ve bu zeminin maliyeti olan büyük miktardaki maddi kaynakları elde etmelerini sağlamayı vaad ediyordu. Bu istiyakla hareket eden ülkeler Siyonistlere beklentilerini karşılayacak vaatlerde bulunmaları üzerine iki bin yıllık plan devreye sokulmuş ve Yahudi devletinin kurulması için gerekli olan nüfusun Avrupa, Asya ve Afrika’dan devşirilmeye başlanmıştı. Birinci Dünya Savaşının sonunda ortadan kaldırılan Osmanlı Devleti’nin kadim toprakları üzerinde yeni yeni devletler kurulurken, Akdeniz’in doğusunda en değerli yer İngilizler tarafından işgal edilmişti. İşgal edilen bu topraklar Kutsal topraklardı ve amaç elde tutumak istenen Arap toplumunu alıştırma alıştırma bu toprakların Yahudilere teslimiydi. Bu konuda son derece sinsi bir diplomasi yürüten İngiltere Balfour Deklarasyonu ile bu devri yaptıktan sonra, iki toplumu birbirine kırdırarak bir yapı geride bıraktı ve Yahudiler çok kısa bir zamanda topraklara el koydu. 1948’de ilan edilen İsrail Devleti o günden itibaren Arap toplumunu kah katlederek, kah sürgüne göndererek Filistin’de istediği devleti kurma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Bu makalede Filistin topraklarının İsrail Devleti haline getirilirken İngiltere ve Siyonizm’in birlikte kurdukları oyunların diplomatik ve kültürel yönleri üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Arap, Balfour, İsrail, İngiltere, Osmanlı, Yahudi.

Abstract

When Zionism, which came to light in the 1890s, took action to establish a state on Ottoman lands in

* Müdür, Şehit Enes Kaya Ortaokulu, senerabak@gmail.com, Orcid No: 0009-0003-4674-8743

** Müdür Yardımcısı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İlkokulu, kenanandic@hotmail.com, Orcid no: 0000-0001-5722-5591

*** Müdür Yardımcısı, Ezogelin Halk Eğitim Merkezi, ozturkiliz2727@gmail.com, Orcid no: 0009-0009-5485-3694

**** Müdür Yardımcısı, Ömer Asım Aksoy İlkokulu, seymelcan@gmail.com, Orcid no: 0009-0002-4540-4052

***** Öğretmen, Abdurrahman Alaattinoğlu Anadolu Lisesi, mhmtkorun21@hotmail.com, Orcid no: 0009-0009-4810-3096

***** Müdür, Sevsen Nevzat Şahin Ortaokulu, ozdemirh81@gmail.com, Orcid no: 0009-0009-9466-3027

the Middle East, it formed new alliances with states such as England, France, America and even Russia in Europe, and completely captured Germany. The Zionists, who closely followed the plans of these states to redive the world, promised to ensure that they would obtain a ground on which they could divide the Ottoman lands among themselves and the large amount of material resources that this ground would cost, in exchange for a homeland to be given to them. When the countries acting with this desire made promises to the Zionists that would meet their expectations, the two thousand year plan was put into effect and the population required for the establishment of the Jewish state began to be recruited from Europe, Asia and Africa. While new states were being established on the ancient lands of the Ottoman Empire, which was abolished at the end of the First World War, the most valuable place in the east of the Mediterranean was occupied by the British. These occupied lands were Holy lands and the aim was to hand over these lands to the Jews by accustoming the Arab society that they wanted to keep. After Britain, which carried out a very sneaky diplomacy on this issue, made this transition with the Balfour Declaration, it left behind a structure that would cause the two communities to be at odds with each other, and the Jews seized the lands in a very short time. The State of Israel, which was declared in 1948, has been taking firm steps towards establishing the state it wants in Palestine, by sometimes massacring and sometimes exiling the Arab community.

This article will focus on the diplomatic and cultural aspects of the games played by England and Zionism while transforming the Palestinian lands into the State of Israel.

Key Words: Arab, Balfour, Israel, England, Ottoman, Jew.

Giriş

Yahudiler kaçtıktan sonra anayurtlarında kollarını açarak karşılanmayı bekliyorlardı. Öyle olmadıklarında, haklı olarak kendilerine ait olduğuna inandıkları şey için savaşmaktan çekiniyorlardı (ilk yıllarda sayılarının azlığı onları savaşamayacak durumda bırakıyordu). Bu pasifist tutum Yishuv'un ilk yıllarına hakim oldu, ancak Yahudilerin toprak için savaşmak zorunda kalacağını çok erken bir aşamada fark eden birkaç kişi vardı¹.

Yahudilerin Filistin'e yönelik şiddetli mücadeleye ilk katılımı, Birinci Dünya Savaşı sırasında, yabancı buğday keşfiyle tanınan tanınmış bir bilim adamı olan Aaron Aaronson'un, İngilizler için Türk hatlarının gerisinde görev yapmak üzere bir istihbarat servisi olan Nili'yi organize etmesiyle gerçekleşti. Diğer Yahudiler, kaderlerinin büyük ölçüde İngilizlerin savaştaki zaferine bağlı olduğunu anladılar ve İngiliz kuvvetlerine katılmaya karar verdiler. Joseph Trumpeldor liderliğindeki bir grup Yahudi mülteci, 1915'te Zion Mule Corps'u kurdu ancak yalnızca bir yıl sonra dağıldı. Zeev Jabotinsky'nin kararlılığı sayesinde savaş çabalarına daha önemli bir katkı mümkün oldu².

Jabotinsky, İngilizlerden İngiliz ordusu içinde bir Yahudi tugayı kurmalarını istedi. Fikir Startta İngilizler tarafından reddedildi ve İngiliz Yahudilerinin birçok kesiminden

¹ David Tal, "Filistin'de Savaş, 1948: İsrail ve Arap Stratejisi ve Diplomasisi", Taylor&Francis, Londra, 2004, s.153.

² J. Bowyer Bell, "Terör O Zion'dan: Irgun Zvai Leumi, Lehi ve Palestine Yeraltı 1929-1949", St.Martin's Press., New York, 1977, s. 88.

muhalefet uyandırdı. İngilizler 1918'de yumuşadı ve Chaim Weizmann'ın müzakere ettiği Filistin için savaşıyan Yahudi Lejyonu'nu kurdu.

Bir Savunma Kurmak

Savaşın sonra Jabotinsky aktivist olmaya devam etti. 1920 isyanlarında o ve Pinchas Rutenberg, Yahudileri Arap saldırısından korumak için bir savunma gücü örgütlediler; ancak İngilizler, gücün Kudüs'e girmesini engelledi. Ancak Jabotinsky, ayaklanmadaki rolü nedeniyle 15 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Jabotinsky'nin Filistin ve Suriye Siyasi Baş Sorumlusu Albay Richard Meinertzhagen'den aklanmasını sağlayan rapor sayesinde ceza hafifletildi³.

Ayaklanmaların ilk etkisi Filistin'deki Yahudi cemaatini kendilerini korumanın gerekliliği konusunda ikna etmek oldu. İlk meşru müdafaa örgütü Bar-Giora, 1907'de Yitzhak Ben Zvi (daha sonra İsrail'in ikinci cumhurbaşkanı) tarafından ilk yerleşim yerlerini Arap mafyasının şiddetine karşı korumak için kurulmuştu. Ayaklanmaların ardından sol görüşlü Achduth Ha'Avodah partisi, yerleşimcileri korumak için 12 Haziran 1920'de Haganah'ı kurdu. 1923'te Jabotinsky, revizyonist fikirlerini ve militan siyasetini yaymak için adını Bar Kochba'nın ikinci yüzyılda son direnişini yaptığı Roma kalesinden alan Betar gençlik hareketini kurdu⁴.

Haganah ana savunma gücü olarak görev yaptı ancak 1929 isyanlarında toplumu koruyamadığını kanıtladı. Kudüs komutanı Avraham Tehomi liderliğindeki grubun daha militan üyelerinden bazıları ayrıldılar ve Haganah Bet adını verdikleri yeni bir örgüt kurdular. 5 Aralık 1936'da Tehomi, Jabotinsky ile Tehomi'yi grubun komutanı ve Jabotinsky'yi siyasi lideri yapan bir anlaşma imzaladı. Ancak ittifak kısa sürdü ve Tehomi bir yıl sonra Haganah'a yeniden katıldı ve kuvvetlerinin yaklaşık üçte birini yanına alarak Yahudilerin *havlaga* (meşru müdafaa) ilkesine göre hareket etmeyi kabul etti. *Yine, kendilerini havlagayla sınırlamak istemeyen ve saldırı eylemini savunan, başta Betarim olmak üzere bir grup üye vardı. Jabotinsky'nin vizyonunu kabul eden ve silahlı gücün bir Yahudi devleti kurmanın ön koşulu olduğuna, Yahudilere saldıran Arapların misilleme beklemesi gerektiğine ve hiç kimsenin*

³ Menachem Begin, "İsyan: Irgun'un Hikayesi" , Nash Publishing, Kaliforniya, 1977, s. 335.

⁴ Larry Collins... Dominique Lapierre, "Ey Kudüs!", Simon ve Schuster, New York, 1972, S. 352.

Yahudilerin göçünü engelleme hakkına sahip olmadığına inanan yeni bir örgüt kurdular. Bu örgüt Irgun Zvai Leumi (ayrıca IZL, Etzel ve Ulusal Askeri Örgüt olarak da bilinir) olarak tanındı. 1937'de Irgun'un üye sayısı yalnızca 1.800 civarındaydı. Karşılaştırıldığında, Haganah'ın komutası altında yaklaşık 17.000 erkek ve 4.000 kadın vardı⁵.

Arap İsyanı

1936-39 isyanları başladığında, Yahudi savunucular Arapların giderek artan düşmanca saldırıları karşısında bastırıldı. Ancak Eylül 1937'de Irgun, 13 Arap'ın ölümüyle sonuçlanan bir saldırı düzenleyerek üç Yahudi'nin öldürülmesine misilleme yaptı. 14 Kasım'da Irgun, düşman Arap mahallelerine karşı on Arap'ın ölümüne ve çok daha fazlasının yaralanmasına yol açan bir dizi saldırı başlattı⁶.

Saldırıları, Irgun'u siyasi bir çözüm elde etme çabalarını baltalamakla suçlayan Yahudi Ajansı'nı öfkeliendirdi. Bu haykırış Irgun'u havlaga *ilkesine* geri dönmeye teşvik etti, ancak bu yalnızca geçici bir soluklanmaydı. 14 Kasım saldırılarını organize eden David Razieli, 1938'de Irgun'un komutanı oldu. O yıl Araplara yönelik bir saldırı girişiminin ardından üç Yahudi İngilizler tarafından tutuklandı. Saldırganlardan birinin akli dengesinin yerinde olmadığına karar verildi ve serbest bırakıldı. İkincisi suçlu bulundu ve ölüm cezasına çarptırıldı, ancak 18 yaşının altında olduğu için cezası hafifletildi. Üçüncü kişi Shlomo Ben-Yosef ise 29 Haziran 1938'de ölüm cezasına çarptırıldı ve asıldı. İngilizler bu cezayı diğerlerine örnek olarak gördü. Irgun bunu yüzleşilmesi gereken bir meydan okuma olarak görüyordu ve Araplar da bunun isyanlarının üstü kapalı bir şekilde onaylandığına inanıyorlardı⁷.

İnfazın ardından Irgun, 4 Temmuz 1938'de Kudüs ve Tel Aviv'deki Arap karargahlarına saldırarak faaliyetlerini hızlandırdı ve beş Arap'ı öldürdü. Ayın 6'sında, Hayfa pazarında süt kutularına yerleştirilen bombalar patladı, alışveriş yapan 23 Arap öldü ve 79 kişi yaralandı. Bu kez ayın 15'inde Kudüs'te gerçekleşen başka bir bombalamada 10 kişi öldü ve 29 kişi yaralandı. Bir haftadan biraz daha uzun bir süre sonra, 25'inde, Hayfa'da meydana gelen patlamada 39 Arap öldü, 46'sı yaralandı. Aynı dönemde 44 Yahudi Araplar tarafından öldürüldü.

⁵ YS Brenner, "Stern Çetesi 1940-48", Orta Doğu Çalışmaları, Ekim 1965, s. 9.

⁶ Hannah Arendt, *Pariah Olarak Yahudi*, (NY: Grove Press, 1976), s. 150.

⁷ Arendt, *Pariah Olarak Yah*, s. 152.

1938'de Filistin'deki şiddet ağır bir darbe aldı: 486 Arap sivil öldürüldü ve 636 kişi yaralandı; 1.138 isyancı öldürüldü, 196'sı yaralandı; 292 Yahudi öldürüldü, 649'u yaralandı; 12 kişi öldü, 6 kişi yaralandı; 69 İngiliz öldürüldü ve 233 kişi yaralandı.⁸

1939'da Irgun'un liderleri tutuklandı (1940'ta serbest bırakıldılar), Arap saldırıları azaldı ve dünya savaşa sürüklendi. 1939 yılı aynı zamanda Yahudi göçünü kısıtlayan İngiliz Beyaz Kitabını da getirdi. Yahudi cemaati Beyaz Kitap'ı Arap şiddetine karşı bir teslimiyet olarak görüyordu ve daha militan Yahudiler İngilizlere "Yahudi baş belası değerinin Arap türünden daha az tehlikeli olmadığını" göstermeye kararlıydı.⁹

Haganah ve Irgun, siyasi mücadeleyi karmaşıklaştırmamak için Beyaz Kitap'a yanıt olarak açık şiddete başvurmadi; bunun yerine yasadışı göçle uğraşmaya başladılar. Bauer'e göre 1938'den savaşın patlak vermesine kadar 16.000 kişi Filistin'e kaçırıldı.¹⁰ İngilizler kıyı boyunca abluka kurmuş, kaçak göçmen taşıyan gemilere el koymuş ve onları Mauritius'a göndermişti. 25 Kasım 1940'ta İngiliz politikasını protesto etmek amacıyla göçmen yüklü bir gemiye bomba yerleştirdi. Bomba patladı ve *Patria* batarak 250 yolcu öldü.

Filistin'deki Yahudiler dünya olaylarından izole edilmediler; acil mücadeleleri onların Hitler'e karşı mücadeleye katılmak istemelerine engel olmadı. Ben-Gurion'un dediği gibi Yahudiler, sanki Beyaz Kitap yokmuş gibi Hitler'e karşı İngilizlerle birlikte savaşacak ve sanki savaş yokmuş gibi Beyaz Kitap'a karşı savaşacaklardı. İngilizler, Eylül 1940'a kadar Yahudilerin bir savaş birimi (sadece 200 kişiden oluşan) oluşturmalarına izin vermedi ve bir Yahudi tugayı ancak 20 Eylül 1944'te kuruldu.

Orduya katılan Yahudilerin sayısının, Arapların sayısını aşmaması gerekiyordu ve Araplar, Hitler'le savaşma yönünde hiçbir eğilim göstermediler. 1941'in sonunda 10.000'den fazla Filistinli Yahudi ordudaydı. Bu arada, 1941'de Haganah, acil durumlarda Yishuv'u savunmak için Palmach'ı yarattı. Filistin yönetiminin tutumu John Marlowe tarafından şöyle özetlendi: "Yönetim neredeyse inanılmaz bir ısrarla, neyse ki dikkate değer olmayan enerjisinin ve yeteneğinin büyük bir bölümünü Filistinli Yahudilerin Hitler'e karşı

⁸ J. Bowyer Bell, *Terror Out Of Zion*, (NY: St. Martin's Press, 1977), s. 292.

⁹ Yehuda Bauer, "İşbirliğinden Direnişe: Haganah 1938-46," *Orta Doğu Çalışmaları*, (Nisan 1966), s. 182-183).

¹⁰ Bauer, s. 189.

savaşmasını engellemeye adadı." ¹¹

Büyüyen Yahudi Militanlığı

1940 yılında, Avraham Stern liderliğindeki örgütün daha militan üyelerinin *Lohamey Heruth Israel* (İsrail'in Özgürlüğü İçin Savaşçılar) olarak bilinen yeni bir grup kurmaya karar vermesiyle Irgun bölündü. Aynı zamanda Lehi, FFI ve Stern Çetesi olarak da biliniyordu. Grup küçüktü, donanımsızdı ve mali desteğinin çoğu için soygunlara güvenmek zorundaydı. Startta şiddet yalnızca Lehi'nin İngiliz yönetimini baltalamaya yönelik stratejisinin bir parçası olarak görülüyordu ; ancak sonunda bu onların tek hareket tarzı haline geldi.

Bell, Lehi'nin özünde anti-emperyalist olduğunu ve Araplarla işbirliği arayışında olduğunu ileri sürüyor. Ayrıca Stern'ün İngiltere'ye muhalefetine o kadar kararlı olduğunu ve hiçbir şey ilgisini çekmemesine rağmen Mihver güçleriyle işbirliği yapmaya istekli olduğunu iddia ediyor.

Lehi, varlığının ilk iki yılında soygun ve cinayetle uğraştı. 9 Ocak 1942'de Lehi bir Histadrut bankasını soydu ve bunun sonucunda iki Yahudi çalışan öldürüldü. Soygunlara tanık olan İngiliz subayları da öldürüldü. Yahudi cemaati öfkeliydi ve o andan itibaren Sternistlere hiçbir yardımda bulunmadı. İngilizler şiddete son verme kararı aldı ve çetenin çoğunu tutukladı veya öldürdü. 12 Şubat 1942'de Stern "kaçmaya çalışırken" yakalandı ve vuruldu. Daha sonra örgüt en azından bir süreliğine dağıldı. Hemen hemen aynı sıralarda Irgun da, öncelikle İngilizler için bir görev sırasında öldürülen lideri David Razieli'nin ölümü nedeniyle parçalanıyordu.

Holokost Yeraltını Canlandırıyor

Mayıs 1942'de Dünya Siyonist Örgütü'nün toplantısında gelen ve Avrupalı Yahudilerin kaderini anlatan haberler, Yahudi cemaatinin militan üyelerine yeni bir ivme kazandırdı. Romanya'dan gelen yasadışı göçmenlerle dolu bir geminin İngiliz yetkililer tarafından Filistin'den uzaklaştırıldığı ve daha sonra batarak 768 kişiyi öldürdüğü Avrupa'dan gelen haberlerden önce gelen Struma olayı, Sternistlere yeniden ortaya çıkmaları için ihtiyaç duydukları *tüm* motivasyonu zaten vermişti.

¹¹ Bauer, s. 194.

Ulusal Hakemli Dergi
Tarih Burada Dergisi
Yıl: 2. Cilt: 2. Sayı: 1
ISSN no: 2980-2202

1 Kasım 1943'te 20 Sternist Latrun hapishanesinden kaçtı. Bunların arasında Lehi'yi diriltten ve lideri olan Nathan Friedman-Yellin de vardı. Kısa bir süre sonra, 1 Şubat 1944'te Irgun'un yeni lideri Menachem Begin İngilizlere karşı isyanı ilan etti:

Kardeşlerimizi Hitler'e teslim eden Eretz İsrail'deki İngiliz yönetimi ile Yahudi halkı arasında artık ateşkes yok. Halkımız bu rejimle savaş halinde; sonuna kadar savaş... Öyleyse talebimiz şu: Eretz İsrail'deki iktidarın derhal geçici bir İbrani hükümetine devredilmesi. Biz savaşacağız, vatandaki her Yahudi savaşacak. İsrail'in Tanrısı, Orduların Efendisi bize yardım edecek. Geri çekilme olmayacak. Özgürlük ya da ölüm.¹²

İsyanın amacı Filistin'deki İngiliz egemenliğini baltalamaktı. Begin'e göre: Tarih ve gözlemlerimiz bizi, eğer hükümetin Eretz İsrail'deki prestijini yok etmeyi başarısak, yönetimin de otomatik olarak ortadan kaldırılacağına ikna etti. O andan itibaren bu zayıf noktaya huzur vermedik. Ayaklanmamız boyunca, İngiliz hükümetinin prestijine kasten, yorulmadan ve durmadan darbe indirdik.¹³

Irgun, Ulusal Siyonist Örgüt'ten resmen ayrıldı ve mali açıdan bağışlara, soygunlara ve gasplara bağımlı hale geldi. Grup, 33.000'den fazla Haganah savaşçısına kıyasla yalnızca 600 üyeye sahip olduğunu iddia etti. Bunlardan sadece birkaç düzinesi Irgun için tam zamanlı çalışıyordu. Geriye kalanlar ise normal hayatlarına devam ettiler ancak örgütün emrindeydiler.

Lehi, Irgun'un İngilizleri Filistin'den sürmek için savaşmaya istekli olmadığına inanıyordu (ironik bir şekilde, Irgun da Haganah hakkında aynı görüşe sahipti) ve bu işi yapmayı üstlenmişti. Ancak Begin isyanın başladığını ilan ettiğinde Lehi artık tek başına savaşmadığını fark etti; Irgun en azından sadece askeri hedeflere saldırma niyetindeymiş gibi görünürken, Lehi "isyancıların hayatlarını kurtarmak için hiçbir siyasi neden görmüyordu". Filistin'de kaldıkları sürece İngilizler."¹⁴ Lehi, İngilizlerin Ortadoğu'da askeri üs bulundurma, Hayfa petrol rafine etme operasyonları ve kendi ekonomik varlıkları nedeniyle Filistin'i terk etmeyeceklerine karar vermişti.

Brenner, geriye dönüp bakıp bakmadığı veya bir planın kanıtını mı bulduğu belli

¹² Bell, s. 112.

¹³ Menachem Begin, *İsyan*, NY: Nash Publishing, 1977, s. 52.

¹⁴ Y.S. Brenner, "Stern Gang' 1940-48, *Orta Doğu Çalışmaları*, (Ekim 1965), s. 9.

olmasa da, Lehi'nin ordu tesislerine ve kamplarına sürekli bir tehdit oluşturarak, mayınlarla ulaşımı kesintiye uğratarak ve askerleri cinayet tehdidiyle korkutarak İngiliz çıkarlarını baltalamaya karar verdiğini iddia ediyor. Bu tehdidi vurgulamak için Lehi üyeleri, bir grup İngiliz polisi veya askerini bulana kadar sokaklarda devriye geziyor ve ardından hafif makineli tüfekler veya tabancalarla onlara ateş açıyor. Britanya'nın petrol çıkarları sabotaj edilirken, ekonomik çıkarları da sabotaj ve soygunlara maruz kalacaktı.

Şiddet Şubat 1944'te artmaya başladı. Aynı ayda Irgun, Filistin'in kapalı kapılarına karşı sembolik bir protesto amacıyla Kudüs, Tel Aviv ve Hayfa'da bulunan Göçmenlik Dairesi ofislerine saldırdı. Ayın 14'ünde Lehi üyeleri poster asarken yakalandılar ve kendilerini tutuklamaya çalışan iki memuru vurdular. İki hafta sonra, ayın 27'sinde Irgun, Tel Aviv, Kudüs ve Hayfa'daki gelir vergisi dairelerini bombaladı. Durum Mart ayında kötüleşti. Ayın 2'sinde Irgun bir polis memurunu yaraladı ve 13'ünde Lehi bir polis memurunu öldürdü. 19 Mart'ta bir Lehi üyesi tutuklanmaya direnirken öldürüldü; dört gün sonra Lehi, iki polis memurunu öldürüp üçte birini yaralayarak misilleme yaptı. Aynı gün Irgun, Kudüs, Hayfa ve Yafa'daki CID [Ceza Soruşturma Bölümü] istasyonlarını yalnızca Hayfa bombasıyla bombalamaya çalıştı ve herhangi bir yaralanmaya (üç ölü) neden oldu.

İngilizler buna Yahudi kasabalarına sokağa çıkma yasağı uygulayarak ve toplu tutuklamalarla karşılık verdi ve ateşli silah taşımaya ölüm cezası getirilmesiyle cevap verdiler. Yeraltını korkutmak ve Yishuv'u onlara karşı çevirmek için tasarlanan önlemler tam tersi bir etki yarattı. Yeraltını daha kararlı ve toplumu İngiliz yönetimine karşı daha düşman hale getirdiler. Ancak İngilizler Yishuv liderliğini korkutmayı başardılar. Yahudi Ajansı, muhaliflerin uyguladığı şiddete başından beri karşı çıkmıştı. 2 Mart saldırısından sonra Weizmann yaralı polise bir telgraf göndermiş ve şunları söylemişti:

“Hayatınıza kasteden bu korkunç suçtan duyduğum dehşeti ifade etmeme izin verin. Kaçmanıza sevindim... En büyük dileğim, suçluların bir an önce ortaya çıkarılması ve sorumluluğun suçlulara verilmesidir.”¹⁵

Yahudi liderliği şiddet karşısında dehşete düşmüştü; dahası, militanların İngilizleri kızdıracağından ve Manda'nın olumlu bir şekilde dağıtılması şansını tehlikeye atacağından korkuyorlardı ki bu da liderliğin hâlâ inandığı bir olasılık. Ayrıca, İngilizlerin kapıları kapalı

¹⁵ Bell, s. 87.

tutma kararlılığını güçlendirmek dışında şiddette hiçbir anlam görmüyorlardı ve uluslararası kamuoyunu bir Yahudi vatanının yaratılmasına karşı çevirmek. Yahudi Ajansı liderliği de kendi pozisyonlarının teröristler tarafından tehdit edilmesinden korkuyordu. Sonuç olarak, 2 Nisan'da Teşkilat, muhaliflere karşı propagandayı artırmak, onları Yishuv'da tecrit etmeye çalışmak ve faaliyetlerini engellemek için resmi bir politika oluşturdu .

Bu politikaya uygun olarak Ajans, mümkün olduğunca İngiliz yönetimiyle işbirliği yaparak Irgun ve Lehi'de açık sezon ilan etti. 1 Nisan'da iki İngiliz subayının vurularak öldürülmesinin ardından yetkililere sorumluların isimleri verildi; yetkililer Lehi'deki bir sığınağı kuşatıp bir kişiyi öldürdü ve iki kişiyi daha teslim olma ya da intihar seçeneğiyle karşı karşıya bıraktı; onlar ikincisini seçti.¹⁶

Muhalliflerin çoğu İngilizlere dönmüştü; bunların arasında Begin'in Irgun'un başkanı olan selefi, Yaacov Meridor ve Shlomo Levi de vardı. Her ikisi de sonunda kaçtı ve sonra tekrar yakalandı. Meridor, İsrail'in kuruluşundan bir gün öncesine kadar geri dönmedi ve Levi birkaç hafta sonra geri döndü. Muhallifler mahkemeye çıktığında, Filistin'deki İngiliz mahkemelerinin yargı yetkisini kabul etmeyi reddetmek gibi sembolik bir jest yapmayı pratik haline getirdiler. Açıklamaları, duruşmaların sonuçlarında hiçbir değişiklik yaratmadı ancak basında geniş yer bulması sonucunda görüşlerinin dünya çapında, özellikle de Amerikalı Yahudiler arasında yayılmasına yardımcı oldu. 20 Haziran'da bir Lehi üyesine ilk kez ölüm cezası verildi, ancak Sternistlerin asılması halinde kan banyosu tehdidinde bulunmasının ardından bu ceza hafifletildi.

"Sezon" yeraltı için işleri daha da zorlaştırdı, ancak özellikle Holokost'un kanıtları Avrupa'dan sızmaya başladığında üyelik yılmadan kaldı. 6 Temmuz'da Yahudi Ajansı'nın siyasi departmanı müdürü Moshe Shertok, İngiltere dışişleri bakanı Anthony Eden'den Müttefik hava kuvvetlerine Macaristan'daki demiryollarını ve toplama kamplarını bombalama emri vermesini istedi. Shertok olumsuz yanıtı aldığıında Macar Yahudilerinin çoğu için artık çok geçti. Bu uzlaşmazlık, İngiliz göç politikasıyla birleşince muhaliflerin mücadele kararlılığını artırdı¹⁷.

¹⁶ Bell, s. 88.

¹⁷ Bell, s. 123.

İsyan

1944'te Yom Kippur yaklaşırken Begin, 1929 isyanlarından bu yana İngilizler tarafından yasaklanan bir eylem olan Şofar'ın Ağlama Duvarı'na atılacağını duyurdu. 27 Eylül'de, Irgun dört farklı İngiliz kalesine saldırırken, şofar Kudüs sokaklarında yeniden duyuldu. Bell bu olayı Irgun için büyük bir psikolojik zafer olarak görüyor çünkü İngilizleri Ağlama Duvarı'nda bir çatışmadan kaçınmak için "aşağılayıcı bir geri çekilmeye" zorlamışlardı. Ayrıca İngilizlerin kalelere yapılan saldırılara misilleme yapmaması, "İngilizlere başarılı bir şekilde meydan okuyabileceğini ve tahmin edildiği gibi İngiltere'nin intikam politikası izlemeyeceğini" gösterdi. Yahudi Ajansı'nın dile getirdiği tüm korkular yersizdi."¹⁸

Muhalliflerin başarısı onlara yeniden güven verdi ve onları, dünyanın dikkatini Filistin'e odaklayacak ve İngilizleri Holokost'taki suç ortaklıklarından dolayı cezalandıracak daha cesur bir planın zamanının geldiğine inandırdı. Filistin'deki İngiliz Yüksek Komiseri Sir Harold MacMichael'a suikast yapılmasına karar verildi, ancak hayatına yönelik birçok girişim başarısızlıkla sonuçlandı. Lehi başka bir hedefe karar verdi; Avrupalı Yahudilerin kaderinden de sorumlu tutulabilecek bir adam, daha çok Lord Moyne olarak bilinen Walter Edward Guinness.

Lord Moyne tanınmış bir Arapçı ve Anti-Siyonistti. Kendisi sömürge sekreteri olarak görev yapmıştı ve Kahire'de İngiltere'nin dışişleri bakanıydı. Bell, Joel Brand'in Macaristan'dan Nazilerin Yahudileri kamyon karşılığında takas etme teklifiyle geldiğini ve Lord Moyne'dan şu yanıtı alması gerektiğini bildiriyor: "Bir milyon Yahudiyle ne yapardım?"¹⁹

Eski bir Irgunist olan Gurion'a göre Moyne aynı zamanda bir Yahudi Ordusu'nun kurulmasına karşı çıkmış, Struma'nın Filistin'e çıkmasına izin vermemiş, Mauritius'a başka bir gemi (*Atlantik*) göndermiş ve *Patria'nın* orada da bulunmasını emretmişti. havaya uçu. ¹³

6 Kasım 1944'te Lehi'nin iki üyesi Eliyahu Hakim ve Eliahu Bet-Zouri, Kahire'de Lord Moyne'a suikast düzenledi. Duruşmada sanıklar her zamanki gibi siyasi açıklamalarda bulundu. Beit-Zouri şunları söyledi:

¹⁸ https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-role-of-jewish-defense-organizations-in-palestine-1903-1948#_edn11

¹⁹ Bell, s. 92.

Siyonizm'i temsil ettiğimizi varsaymak yanlıştır. Aslında Filistin'in gerçek sahiplerini temsil ediyoruz ve öyleyiz ve bu nedenle ülkemizi, onu ele geçiren yabancı yöneticilerden kurtarmak için bir mücadele içindeyiz²⁰.

İki adam Yahudi dünyasındaki bazıları tarafından şehit olarak görülüyordu. Kararın ardından OSS, Amerikalı Siyonistlerin, özellikle de Revizyonistlerle bağlantılı olanların, Reform Hahamı Abba Hillel Silver'ın da aralarında bulunduğu önde gelen hahamların ve bazı ünlülerin ve Kongre üyelerinin Mısır hükümetine af için başvuruları başarısızlıkla sonuçlandığını bildirdi. Suikastçılar 23 Mart 1945'te asıldı.

Yine, bu sonradan edinilmiş bir bakış açısı olabilir, ancak Bell, Lehi'nin Kahire'de Moyne'ye, Araplara Arap karşıtı değil, yalnızca anti-emperyalizm olduklarını göstermek için bilinçli olarak saldırdığını öne sürüyor.

Saldırı aynı zamanda silahlı direnişin etkinliğini göstermeyi ve İngilizlerin Filistin'de kaldıkları sürece hiçbir yerde güvende olmadıklarını göstermeyi amaçlıyordu. Brenner, suikastın Araplar üzerinde, özellikle de Mısır milliyetçiliğini harekete geçirmede bazı etkileri olduğuna inanıyor. Ayrıca Moyne'un ölümü ile İngiliz yanlısı eski Başbakan Ahmed Mahir'in öldürülmesi arasında daha da zayıf bir bağlantı kuruyor. Görünüşe göre bazı Lehi üyeleri, Ortadoğu'yu yabancı egemenliğinden kurtarmak için bir "Semitik Blok" kurulmasını savundular; bu fikir, Filistinli Arapların örgüte katılmasını mümkün kıldı²¹.

Lord Moyne'un suikastı Filistin'deki Yahudi cemaatini öfkелendirdi. Ben-Gurion "terörün tasfiye edilmesi" çağrısında bulundu ve topluluğa "terör eylemlerinin önlenmesi ve faillerinin ortadan kaldırılması" konusunda yetkililere yardım etme çağrısında bulundu. Yahudi cemaatinin muhaliflerin faaliyetlerini durdurmak için hiçbir şey yapmadığı sık sık iddia ediliyor, ancak Yahudi Ajansı, özellikle Moyne'un ölümünden sonra Irgun'u kontrol altına almak için ortak bir çaba gösterdi. Begin'e göre, Teşkilat ve Haganah çok sayıda (Bir İngiliz milletvekili 1.500 dedi) Irgunistleri İngilizlere teslim etti. Begin Yahudi kardeşlerine misilleme yapmak istemiyordu: "Hayır, iç savaş değil" dedi. "Ne pahasına olursa olsun öyle değil."²²

²⁰ Bell, s. 92.

²¹ Brenner, s. 13.

²² Brenner, s. 15.

Ancak Friedman-Yellin, Kasım 1944'te Haganah komutanı Eliyahu Golomb'a Lehi'nin Haganah liderlerini ve muhbirlerini vuracağını söyledi. Sonuç olarak Brenner, Lehi'nin sezon boyunca yalnız kaldığını söylüyor²³.

Golomb, Haziran 1945'te sezon sona erdiğinde "terörist faaliyeti" durdurmayı başarsa da, yeraltı daha da güçlü bir şekilde ortaya çıktı:

Haganah Sezonu öldürmeden sakat bırakmıştı, daha önce var olmayan bir sempati yaratmıştı, Irgun'a uzun zamandır arzulanan bir meşruiyet kazandırmıştı ve sona erdiğinde Begin'e büyük uçurumun acı verici de olsa güvenli bir şekilde aşıldığı konusunda güvence vermişti: isyan/Yishuv başlatılmıştı²⁴.

Britanya Seçimleri

Chaim Weizmann ve Siyonist liderlerin çoğu, aradaki tüm olaylara rağmen "İngiliz hükümetinin Balfour Deklarasyonu'nun yerine getirilmesini destekleme kararlılığına" olan inancını korumuştur. 1945'te yaklaşan Britanya seçimleriyle birlikte, pek çok Yahudi lider, Balfour Deklarasyonu'nun yerine getirilmesinin mümkün olduğunu gördü. Hayalleri gerçeğe dönüşüyor. İyimser olmalarının nedeni, İşçi Partisi'nin galip gelme ihtimaliydi. Parti, Atlee'nin yazdığı gibi, Filistin'de bir Yahudi Ulusal Evi'nin kurulmasını onaylamıştı:

İşçi Partisi, Büyük Savaş günlerinde kendilerini Yahudi halkı için Filistin'de bir Ulusal Yuva idealiyle ilişkilendirdiklerini ve o zamandan beri bunun gerçekleştirilmesine yönelik çabalara coşkulu desteklerini defalarca teyit ettiklerini gururla hatırlıyor. Onlar... şu anda Filistin'de devam eden çalışmalarda aktif işbirliğinden asla vazgeçmeyecekler²⁵.

Seçimi İşçi Partisi kolayca kazandı ve Davar'ın şunu yazmasına neden oldu : " İşçi Partisi'nin zaferi... İngiliz kamuoyunda Siyonistlerin taleplerinin açık bir zaferidir."²⁶ Siyonist liderler yeni Başbakanın Filistin konusundaki girişimlerini endişeyle bekliyorlardı . Irgun ve Lehi bile hükümetin ne yapacağını görmek için faaliyetlerini durdurdu.

25 Ağustos'ta Weizmann'a Sömürge Dairesi tarafından göçmen kotasının ayda 1.500'de kalacağı bilgisi verildi. 13 Kasım 1945'te Dışişleri Bakanı Bevin, Parlamento'da İşçi

²³ Brenner, s. 15.

²⁴ Bell, s. 134-136.

²⁵ Brenner, s. 15.

²⁶ Bell, s. 140.

Partisi platformunu Filistin konusunda kötüleyen bir konuşma yaptı ve yalnızca konuyla ilgili yeni bir soruşturma başlatılacağına söz verdi. Bevin'e göre İngiltere, Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulmasına hiçbir zaman izin vermemiştir; yalnızca bir yuvaydı.

Filistin'deki Yahudi cemaati perişan haldeydi. Muhalifler basitçe şunu söyledi: “Ben size söylemiştim.” İngilizlerin Siyonist taleplere boyun eğmeye zorlanacağı artık herkes için açıktı. Bu hedefi gerçekleştirmek için Haganah'tan Moshe Sneh ve Israel Galili, Irgun'dan Menachem Begin ve Lehi'den Nathan Friedman-Yellin bir araya gelerek Tenuat Hameri adında birleşik bir direniş hareketi kurmaya karar verdiler. İttifak, silah ve para tedariki dışındaki tüm eylemleri koordine etmeyi kabul etti.

Yermük Köprüsü kalıntıları

İttifak, İngilizlerin dengesini bozmak ve onları gerilla yıpratma savaşına çekmek için sabotaj ve bombalamalara girişti. Bunun için 9-10 Ekim 1945'te Palmach, Atlit gözaltı kampına saldırdı ve sınır dışı edilmek üzere olan 200 göçmeni serbest bıraktı. 31 Ekim 1945'te Palmach demiryolu ağına saldırarak 153 yeri sabote etti ve ayrıca Hayfa'da iki ve Yafa'da bir polis botunu batırdı. 25 Kasım 1945'te Palmach, İngilizlerin yasadışı göçmen taşıyan gemileri izlemek için kullandığı iki istasyonu havaya uçurdu. 27 Aralık 1945'te Irgun ve Lehi, Kudüs ve Hayfa'daki CID karargahını havaya uçurarak 10 kişiyi öldürdü ve 12 kişiyi yaraladı. 20 Ocak 1946'da Palmach, Western Carmel'de aynı amaçla kullanılan bir radar istasyonuna saldırdı. 22 Şubat 1946'da Haganah savaşçıları Shfar'am, Kfar Vitkin ve Sarona'daki üç İngiliz üssüne saldırdı. 16-17 Haziran 1945 Köprüler Gecesi'nde Palmach, İsrail'i Arap ülkelerine bağlayan 10 köprüyü havaya uçurdu. Bell, 1946'da yaşanan durumu şöyle anlatıyor:

Altıncı Hava İndirme Tümeni'ndeki 20.000 askerin tamamı Manda'ya taşınmıştı ve İngiliz birliklerinin gücü 80.000'e yükselmeye devam etti. Ayrıca binlerce polis, Transjordan Arap Lejyonu'nun birimleri ve güvenlik görevine bağlı diğerleri de vardı. Kıyı açıklarında iki kruvazör, üç muhrip, diğer deniz birimleri ve kıyıda deniz radarı ve iletişim üsleri vardı. İngiliz güvenlik güçlerinin Yahudi nüfusuna oranı yaklaşık 1'e 5'ti. 1946'ya gelindiğinde Manda silahlı bir kamptı; kırsal bölge devasa, beton Tegart kaleleri, İngiliz ordusu kampları,

güçlendirilmiş barikatlar ve gözlem noktalarıyla doluydu. Şehirlerde sürekli devriye geziliyor ve tüm hükümet binaları dikenli tellerden ve nöbetçi bloklarından oluşan akordeonlarla korunuyordu. Trenlerde silahlı korumalar vardı. Güvenlik uğruna İngilizler, kablolu ve kum torbalarıyla kaplı yerleşim yerlerine, kendi kendilerine dayatılan gettolara çekildiler. Kudüs'teki en büyüğünün adı Bevingrad'dı...Manda yönetimindeki gazeteler sansürlendi, seyahatler kısıtlandı. Tüm yurt dışı kablo trafiği gibi postalar da izlendi. Manda, iç kuşatma altında bir garnizon devleti haline geldi ve garnizon, büyüklüğüne ve ekipmanına ve kararlılığına rağmen etkisiz ve kendi kendini yenilgiye uğrattığını kanıtladı²⁷.

Yeraltı kampanyası artmaya devam etti. Haganah öncelikli olarak sabotaj, Irgun'un silah temini ve Lehi cinayetiyle meşguldü. 24 Mart 1946'da Haganah, İngilizlere karşı ilk büyük operasyonunu gerçekleştirdi ve İngilizlerin yasadışı göçmen gemisi Wingate'in inişini durdurmasını engellemek için binlerce savaşıyı Tel Aviv sahiline gönderdi. Ancak gemi İngilizler tarafından ele geçirildi ve çatışmalarda bir Palmach askerinin ölmesiyle sonuçlanan operasyon iptal edildi. 23 Nisan 1946'da Irgun, silah çalmak için Ramat Gan'daki bir polis karakoluna saldırdı. Dov Gruner baskında yakalandı ve sonunda grubun ilk şehidi oldu. Irgun baskınından iki gün sonra, Lehi silahlı adamları Altıncı Hava İndirme otoparkına saldırdı ve yedi İngiliz askerini öldürdü. 10 Haziran'da Irgun , Lydda'daki ve Kudüs'ten Yafa'ya giden trenlere saldırdı. Ayın 13'ünde Irgun'un iki üyesi idam cezasına çarptırıldı. Misilleme olarak Irgun, 18 ve 19 Haziran'da altı İngiliz subayını kaçırdı. Genellikle olduğu gibi, Yahudi liderliği eylemden duyduğu kaygıyı dile getirdi ancak hiçbir etkisi olmadı. Bir rehine kaçı ve diğer ikisi serbest bırakıldı, ancak Irgun, adamlarının İngilizler tarafından asılması halinde geri kalan rehinelere öldürmekle tehdit etti.

Bu saldırılar, Yahudi nüfusuna saldırmaya, sokaklarda isyan ve yağma yapmaya, insanları taciz etmeye, en ufak bir provokasyona giderek daha sert tepki vermeye başlayan İngilizleri öfkeliendirdi. İngilizler, Yahudi cemaatinin suç ortaklığı olmasaydı teröristlerin faaliyet gösteremeyeceğine inanıyordu; dolayısıyla tüm Yahudiler eşit derecede suçluydu. "Suçlu muamelesi gören pek çok Yahudi, İngilizlerin tiksinişini bir utanç olarak değil, bir onur olarak görmeye başladı." ²²

29 Haziran Kara Şabat'ta İngilizler, Filistin genelinde büyük bir baskın başlattı ve

²⁷ Bell, s. 153.

aralarında Yahudi Ajansı başkan vekili JC Fishman (Ben-Gurion ülke dışındaydı) ve Moshe Shertok'un da bulunduğu 1000'den fazla kişiyi tutukladı. Ajans belgelerine de el konuldu. İngilizler Haganah silah depolarını aradılar ancak Kibbutz Yagur'da yalnızca bir tane buldular. Temmuz ayı başında 2.718 Yahudi tutuklandı, 4'ü öldürüldü ve 80'i yaralandı.

Yeraltı liderlerinin çoğu yakalanmaktan kurtuldu ve Lehi'nin liderlerinden biri yakalansa da, onu esir alan kişi sonunda misilleme olarak öldürüldü. Yishuv muhaliflerin yöntemlerini küçümsemeye devam etti, ancak İngiliz baskısı yoğunlaştıkça onları eleştirmeye daha az istekli hale geldi .

Baskınlarda kaçırılan İngiliz askerlerinin yeri belirlenemedi, bu yüzden Yüksek Komiser Cunningham Irgun'un taleplerine boyun eğdi ve Irgunistlerin cezalarını hafifletti. Ertesi gün Irgun rehineleri serbest bıraktı. Bu olay Irgun'a İngilizlerin teslim olmaya zorlanabileceğini bir kez daha gösterdi. Aynı zamanda Irgun, İngilizlere söylediklerinde ciddi olduklarını göstermeye çalıştı. Begin , *İsyan'da İngilizlerin yanı sıra Yahudi cemaatinin de* Irgun'un vaatlerini yerine getireceğine güvenebileceği noktasını vurguluyor. Ne yazık ki İngilizler hala ikna olmamıştı.

Irgun'un gözünde, Yishuv'a yapılan İngiliz baskınları Yahudi liderliğinin saflığını doğruladı. Kendilerinin polis misillemesinden muaf olduğuna inanıyorlardı ve şimdi karargahlarının işgal edildiğini ve birçok gizli belgenin İngilizlerin elinde olduğunu buldular. Irgun uygun tepkiye karar vermekte pek zorlanmadı. Begin'e göre Irgun, misillemenin kapsamının saldırının büyüklüğüne eşit olması gerektiğine inanıyordu. Bu düşünceden yola çıkarak, Yahudi karargahlarına yapılan saldırıya verilecek uygun misillemenin İngiliz karargahlarına yapılacak bir saldırı olacağı sonucu ortaya çıktı²⁸.

Savaş sırasında İngiliz karargahı Kudüs'teki King David Otel'i'nin güney kanadında kurulmuştu. Otel hem askeri hem de sivil idari merkez olarak hizmet veriyordu ve şaşırtıcı olmayan bir şekilde son derece iyi korunuyordu ve yoğun bir şekilde tahkim edilmişti. Irgun'un planı otele bomba sokmak ve onları binanın boşaltılmasını sağlayacak bir zamanlayıcıya ayarlamaktı . Begin, sivil kayıpların önlenmesi arzusunu vurguladı ve biri otele, diğeri Fransız Konsolosluğuna ve üçüncüsü de *Filistin Postası'na olmak üzere üç telefon görüşmesi yapıldığını* ve King David Otel'i'ndeki patlayıcıların yakında patlatılacağı

²⁸ Start, s. 214-215.

uyarısında bulunduğunu söyledi.

22 Temmuz 1946'da çağrılar yapıldı. Otelin yakınında bulunan Fransız Konsolosluğu çağrıyı aldı ve talimat verildiği gibi binanın pencerelerini açtı. Filistin *Postası* da bir çağrı aldı. Görünüşe göre otele yapılan çağrı alınmış ve dikkate alınmamıştır. Begin, sözde binayı boşaltmayı reddeden bir İngiliz yetkilinin şu sözlerini aktarıyor: "Biz Yahudilerden emir almayız."²⁹ Sonuç olarak, bombalar patladığında ölü sayısı yüksekti; toplam 91 kişi öldü ve 45 kişi yaralandı. Kayıplar arasında 15 Yahudi vardı. Bell, patlamada oteldeki çok az kişinin yaralandığını belirterek Irgun'un sivillerin yaralanmasını engelleme girişimini kabul etti."³⁰ Bombalama dünyanın dikkatini çekti. Bombalamadan iki gün sonra Atlee şunları söyledi: "İngiliz Hükümeti, Filistin sorununa adil ve nihai bir çözüm arayışında şiddet eylemlerinin dikkatini dağıtmayacağını belirtti ve bir kez daha ifade etti."³¹ Yahudi liderliği olağan ihbarlarda bulundu, ancak İngilizler Haganah ve Yahudi Ajansı'nın sorumlu olduğuna ikna oldu. Yaygın tanıtım doğal olarak tüm Yahudi cemaatini teröristlerin suç ortağı olarak gösterdi. Olumsuz tanıtım, Yahudi liderleri muhaliflerden uzaklaşma zamanının geldiğine ikna etti; sonuç olarak Haganah yeraltı ittifakından çekildi (23 Ağustos'ta).

İngilizlere Karşı İsyan Bayrağı Açılması

İttifakın dağılması, Yahudi yeraltı dünyası için bir gerileme anlamına gelmiyordu çünkü Yahudi Ajansı, İngiliz yetkililerle daha önceki işbirliği politikasına geri dönmeye istekli değildi. Yahudi liderliği teröristleri kınayarak eylemlerle ilişkilendirilmenin olumsuz etkilerinden kaçınabilirdi. Brenner, Tenuat Hamer'i'nin Lehi'ye fayda sağlamasının üç nedenini sıralıyor ki bu Irgun için de geçerli olabilir³²:

Birincisi, FFI halkın gözünde daha kabul edilebilir hale gelmişti, çünkü tanınmış Yahudi silahlı kuvveti Haganah da onlarla aynı türden savaşıyordu. İkinci olarak, İngiliz kuvvetleri Tel Aviv'de ve başka yerlerde ayırım gözetmeksizin silahsız insanları öldürdüğünden ve bazen hiç sevilmeyen davranışlarda bulunduğundan, şiddete şiddetle karşı olanlar bile artık polise şiddet olaylarının önlenmesinde yardımcı olmayı görevleri olarak

²⁹ Start, s. 46.

³⁰ Start, s. 172.

³¹ Start, s. 173.

³² Brenner, s. 20.

görmüyorlardı. Son olarak, genel olarak siyasi durum iyileşmek yerine kötüleşti. Avrupa'daki soykırımdan sağ kurtulanların Filistin'e çıkmalarına izin verilmedi ve onların oradaki pek çok akraba ve tanıdıkları, Britanya'nın "kapıları kapatma" politikası nedeniyle hem kişisel hem de siyasi açıdan öfkeli hissettiler³³.

Irgun saldırıları, Kral David bombalamasının hemen ardından yeniden başladı ve yoğunlaştı. 31 Ekim 1946'da Roma'daki İngiliz Büyükelçiliğini bombaladılar ve ilk kez Irgun katillerinin potansiyel kurbanları takip ettiği söylenen Londra'da varlıklarını hissettirdiler. Halkın teröristlerin durdurulmasına yönelik talepleri daha yüksek sesle duyuldu ve İngiliz hükümetinin tepkisi daha acımasız hale geldi.

Aralık ayında Irgun'un iki üyesi bir banka soygunu sırasında tutuklandı ve hapis ve kırbaç cezasına çarptırıldı. Irgun , cezanın infaz edilmesi halinde aynı şekilde misilleme yapacaklarını duyurdu. 27 Aralık'ta adamlardan birine 18 kırbaç cezası verildi³⁴.

Irgun bir uyarı daha yaptı: “ Yahudileri kendi anavatanlarında kırbaçlamayacaksınız. Ve eğer Britanyalı yetkililer onları kırbaçlarsa, İngiliz subaylar da halka açık bir şekilde kırbaçlanacaklar.” Irgun dört İngiliz subayını yakaladı ve serbest bırakmadan önce her birine 18 kırbaç vurdu. Daha sonra Irgun meydan okurcasına şu uyarıda bulundu: "Zalimler gelecekte Yahudi gençlerin bedenlerini, insani ve ulusal onurunu kötüye kullanmaya cüret ederlerse, artık onlara kırbaçla karşılık vermeyeceğiz. Ateşle karşılık vereceğiz..." Filistin'de bir daha kimse kırbaçlanmadı³⁵.

İngiliz Mağarası

1947 yılı, savaştan sonraki önceki yıllarda olduğu gibi şiddet ve suçlamalarla başladı. 26 Ocak'ta Dov Gruner'in ölüm cezası onaylandı ve Irgun, idam edilen her Yahudi için bir İngiliz askerinin asılacağına söz verdi. Tehditlerini vurgulamak için iki İngiliz'i, bir yargıcı ve bir emekli subayı kaçırdılar. Yishuv'un tepkisi tipik olarak öfkeliydi. Sadece birkaç gün önce (21 Ocak), *Filistin Postası* şunları bildirdi³⁶:

³³ Bell, s. 184-185

³⁴ Bell, s. 199.

³⁵ Bell, s. 199.

³⁶ Bell, s. 200-202; Brenner, s. 22.

Yishuv ve Siyonist hareketin siyasi direniş aracı olarak cinayeti ve masum kanı dökmeyi reddetmesi. Yishuv, tahakküm ve baskıya, gözdağı ve tehditlere, gasp ve güç kullanımına karşı kendisini gerekli güçle savunacaktır³⁷.

Yahudi Ajansı kaçırılan kurbanların nerede olduğunu tespit edemedi; ancak Gruner'ın asılmayacağını öğrendiler. Irgun bu bilgiyi alınca esirlerini zarar görmeden serbest bıraktılar³⁸.

29 Şubat 1948'de Lehi, Rehovot'un kuzeyindeki Kahire-Haifa hattında İngiliz birliklerini taşıyan tren vagonlarını bombalayarak en az 27 askeri öldürdü, 35 askeri de yaraladı. Lehi, saldırının, Araplar ve İngiliz asker kaçakları tarafından ayın 22'sinde Kudüs'teki Ben Yehuda Caddesi'nde İngiliz ordu araçlarıyla gerçekleştirilen ve 58 kadar Yahudi sivilin ölümüne yol açan bombalamaya misilleme olduğunu söyledi. Tren saldırısında hiçbir sivil ölmedi. Ancak 31 Mart 1948'deki ikinci bombalamada çoğu Arap olmak üzere 40 sivil öldü, 60 kişi de yaralandı³⁹.⁴⁶

1 Mart'ta Irgun, 20 kişinin ölümüne ve 30 kişinin yaralanmasına yol açan Bevingrad'daki subay kulübünün bombalanması da dahil olmak üzere 16 eylem başlattı. Lehi de aktifti. Ayın 13'ünde iki petrol taşıma trenini imha ettiler. İki hafta sonra Sternistler bir Tel Aviv bankasını soydular ve ayın 30'unda Hayfa rafinerisinde 30.000 ton petrolü ateşe verdiler. Nisan da aynı derecede şiddetli bir aydı. Ayın 16'sında Dov Gruner ve diğer üç Irgunist, Acre hapisanesinde asıldı ve bu, Irgun tarafından şimdiye kadar yapılan en ciddi uyarıyı kıskırttı:

Artık savaşın normal kurallarına bağlı kalınmayacaktı. Gelecekte Irgun'un her savaş birimine Yahudi Yeraltı Hareketi'nin bir savaş mahkemesi eşlik edecekti. Esir alınan her düşman tebaası, ister Ordu mensubu, ister Sivil Yönetim mensubu olsun, derhal mahkeme huzuruna çıkarılacaktır. Her ikisi de suç örgütüdür. Filistin'e yasa dışı girmek, yasa dışı silah bulundurmak ve bunları sivillere karşı kullanmak, cinayet, baskı ve istismar suçlarından yargılanacak; halk mahkemesinin kararına itiraz edilmeyecektir. Mahkum edilenler asılacak veya vurulacak.²⁹

İngilizler, teröristleri normal savaş kurallarına göre hareket eden bir ordu olarak

³⁷ Itzhak Gurion, *Darağacında Zafer*, NY: Futureo Press, 1950, s. 136-137.

³⁸ Itzhak Gurion, *Darağacında Zafer*, NY: Futureo Press, 1950, s. 173-174.

³⁹ Bell, s. 232-233.

görmediklerinden, onların davranışlarında bir değişiklik beklemek için pek bir neden göremedikleri kuşkusuzdu. Yanılıyorlardı.

21 Nisan'da Lehi'nin iki üyesi asılacaktı ve Irgun, tehdit olarak kullanmak üzere askerleri kaçırmaya çalıştı ancak başarısız oldu. Ancak iki adam asılmak yerine intihar etti. 22 Nisan'da Lehi savaşçıları Rehovot yakınlarında bir askeri nakliye aracına saldırdı. Ertesi gün Kahire-Hayfa treni pusuya düşürüldü ve 8 kişi öldü, 27 kişi yaralandı. Ayın 24'ünde Lehi, İngiliz Mobil Kuvvetlerinin karargahını tahrip etti ve kamyonlarının mayına çarpması sonucu ilgisiz bir olayda 4 asker öldürüldü. Ertesi gün Sarona'da bir polis karakoluna düzenlenen bombalı saldırıda 4 kişi hayatını kaybetti. Tel Aviv'de Hayfa CID şefi, bir müfettiş ve diğer 3 polis memurunun öldürülmesiyle şiddet bir gün daha devam etti.³⁰

Tutuklanan Yishuv Üyelerinin Firarı

Nisan olayları, Mayıs ayı için planlanan muhteşem saldırının yalnızca bir başlangıcıydı: hedef, Acre hapishanesi. Acre, Napolyon'unki de dahil olmak üzere dünyanın en muhteşem ordularından bazılarının saldırılarına direnmiş, asırlık bir kaleydi. Kale artık yüzlerce esir yeraltı savaşçısının bulunduğu bir hapishaneyi barındırıyordu. Eski bir Irgunist olan Itzhak Gurion, Akka'ya saldırmanın motivasyonunu şöyle açıkladı:

Irgun artık İngiliz prestijine ölümcül bir darbe indirmek, yeni Bevin entrikalarının önüne geçmek ve BM'yi Filistin müzakerelerini uzatmaması konusunda uyarmak amacıyla bu kaleye odaklandı.³¹Kaleye saldırı 4 Mayıs 1947'de başlatıldı ve yeraltı için muhteşem bir başarıydı. Acre operasyonu başarılı olmasına rağmen çok sayıda Irgunist yakalandı. 9 Haziran'da Irgun, pazarlık kozu olarak kullanmak üzere iki polisi yakaladı, ancak onlar kaçtı. Bu arada Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi (UNSCOP) Filistin'e doğru yola çıktı ve Yahudi liderliği yeraltı faaliyetlerini engellemek istiyordu. Faaliyetleri kısıtlanırken Irgun'un üyelerinden beşi, Akka saldırısındaki rolleri nedeniyle üçü ölüm cezasına çarptırılıyordu⁴⁰.

24 Haziran'da, UNSCOP Başkanı İsveç'ten Emil Sandstrom, Komite yardımcısı, ABD'den Dr. Ralph Bunche ve Sandstrom'un sekreteri Çin'den Dr. Victor Hoo, Begin'in bu konudaki fikrini almak için gizlice buluştu. Filistin için yerleşim. Begin, Irgun'un amaçlarını

⁴⁰ Bell, s. 236-237.

özetledi⁴¹:

1) Irgun, Eretz İsrail'i Yahudi halkının ülkesi olarak görüyor.

2) Eretz İsrail, Ürdün dahil Ürdün'ün her iki yakasından oluşur. “Transjordan”... yanlış olan İngilizce bir terimdir. Orijinal İbranicede Ürdün'ün her iki yakasına da aslında Ürdün'ün adı veriliyordu.” *İlk İbraniler... ilk olarak bugün Transürdün olarak bilinen bölgeyi fethettiler ve doğudan batıya Filistin'e geçtiler. Irgun, tüm bölgeyi Yahudi toprağı olarak görüyor ve demokratik bir hükümet altında bir Yahudi Cumhuriyeti kurmayı hedefliyor.*

3) Filistin'e geri gönderilmek isteyen tüm Yahudilerin derhal ülkelerine geri gönderilmesi. Ülkesine geri dönen İbranilerin kesin sayısı bilinmiyor ancak milyonları buluyor. Filistin'e dönmek isteyen tüm Yahudilere bir seçim hakkı tanınmalıdır. Geri dönüşleri yalnızca İngiliz yasadışı yönetimi ve kaldırılması gereken İngiliz silahlı kuvvetleri tarafından engelleniyor. Bir Yahudi hükümeti, uluslararası yardımla Yahudilerin ülkelerine geri gönderilmesini üstlenecek.

4) İşçi Partisi'nin ülkeden herhangi bir Arap'ın nakledilmesiyle ilgili yaptığı her türlü açıklamayı reddediyoruz. Filistin'de hem Yahudilere hem de Araplara yetecek kadar yer var.

5) İngiltere, ülkeyi silah zoruyla kendi kontrolü altında tutmaya karar verdiğinden, amaçlarımızı gerçekleştirmenin, güce güce karşılık vermekten başka yolu yoktur.

Dördüncü nokta, önümüzdeki aylarda - özellikle Deir Yasin'den sonra - Irgun'un Arapları Filistin'den sürmeye çalıştığı yönündeki iddialar ışığında özellikle ilginçtir. Okuyucunun, terörist eylemlerin anlatılmasının Filistin'deki Arap nüfusa karşı tek bir operasyonu içermediğini fark etmesi gerekirdi. Şunu da belirtmek gerekir ki, Filistinli Araplar isyana katılmak veya İngilizleri anayurtlarından kovmak için bağımsız bir eylemde bulunmak için hiçbir çaba göstermediler⁴².

UNSCOP eski hazmetme kapasitesi argümanını yeniden canlandırmaya çalıştı ve Yahudi sayısının Arapların öfkesinin bir nedeni olduğunu iddia etti. Begin, Filistin'de eski çağlarda 5 ila 7 milyon insanın yaşadığına dikkat çekerek, toprakların şu anda benzer bir

⁴¹ Bell, s. 238; Baruch Kimmerling, “The Formation of Palestinian Collective Identities: The Ottoman and Mandatory Periods”, Middle Eastern Studies, April 2000, s.65.

⁴² Bell, s. 239; Musa Budeiri, Reflections on Al-Nakba, Journal of Palestine Studies, Vol.28, No.1, Autumn 1998, s.34.

nüfusu beslememesi için hiçbir neden görmediğini belirtti. Arapların kızgınlığını İngiliz kışkırtmasına bağladı. Bazı Arapların bölünme nedeniyle savaş tehdidinde bulunduğunu kabul etmesine rağmen Begin, bunun BM kararını etkilemesi gerektiğini düşünmüyordu. Begin ayrıca bölünmeye karşı olduğunu da dile getirdi. Prensip olarak buna karşı çıktı çünkü tüm Filistin'in İncil'deki Yahudi vatanının bir parçası olduğuna inanıyordu⁴³.

Begin'in komisyon üzerinde ne kadar etki bıraktığı belirsiz; ancak UNSCOP'un diğer iki üyesi, Guatemala'dan Garcia-Granados ve Uruguay'dan Fabregat da Begin'le konuştu ve çoğunluk planının ana savunucularıydı. BM tartışması boyunca bu iki adam Yahudi tutumunun en sadık destekçileriydi.

11 Temmuz 1947'de *Exodus*, 4.515 mülteciyi taşıyarak Fransa'nın Sete kentinden Filistin'e doğru yola çıktı. 18 Temmuz'da gemi Gazze'ye ulaşmak üzereyken İngilizler tarafından durduruldu ve Hayfa'ya yanaşmaya zorlandı. İngiltere'nin politikası yasadışı mültecileri Kıbrıs'taki gözcü kamplarına sınır dışı etmekti, ancak Bevin göçmenlerin cesaretini kırmak için yeni bir taktik uygulamaya karar verdi; mülteciler asıl ayrılış noktalarına geri gönderilecek. Bu politikaya uygun olarak, *Exodus*'un yolcuları üç İngiliz hapisane gemisine bindirildi ve Sete'ye geri gönderildi. Ancak ayın 29'unda gemiler vardığında mülteciler gemilerden ayrılmayı reddettiler. *Haaretz*'in Londra muhabiri Aryeh Felbaum gördüklerini şöyle anlattı⁴⁴:

Ocean Vigor'a yaklaşırken hayatımda gördüğüm en korkunç manzaraya tanık oldum. Asla unutamayacağım bir gösteriydi. Güvertede, hayvanat bahçesindekilerden daha kötü, etrafı dikenli tellerle çevrili dar, çok yüksek kafeslerde, her yaştan erkek ve kız kardeşlerim bir araya toplanmıştı. Orada, denizde 18 gün boyunca güneş başlarına vurmuştu. Geceleri yatacak durumda bile değillerdi. Kafeslerin arasında her kafesi izole eden kırmızı bereli muhafızlar duruyordu⁴⁵.

22 Ağustos'ta gemiler Sete'den Hamburg'a doğru yola çıktı ve 9 Eylül'de oraya indiler. *Empire Rival* gemisindeki mülteciler, ambarda bir bomba bıraktıkları için gemiyi hızla terk

⁴³ Start, s. 335; Muhammet Cibril, Vasîf Nazzal ve Zuher Sabbâ', Filistiniyyul 1948 – Nidalün Mustemer. Merkezül Zehra'ü Lel-Abhat. Kudüs 1991, s. 88-93.

⁴⁴ Start, s. 337; Samih K.Farsoun and Christina E. Zacharia, Palestine and Palestinians, Boulder, Colorado, Westview Press, 1997, s.80.

⁴⁵ Start, s. 363; Fatma Tunc Yaşar, Sevinc Alkan Özcan ve Zahide Tuba Kor, Siyonizm Düşünceden İşgal Gerçeğine Filistin, Gümüş Ofset, İstanbul 2010, s. 65.

ettiler. Diğer iki gemi dolusu insan, onları yerinden etme çabalarına direnerek gemilerde kalmaya çalıştı. Sonunda, üç geminin de insan yükü boşaltıldı ve onları kamplarda alıkoyan Almanların bekleyen kollarına teslim edildi⁴⁶.

Çıkış trajedisi yaşanırken, Filistin'de yeni bir dram yaşanıyordu. 12 Temmuz'da Irgun nihayet iki İngiliz subayı, Çavuş Cliff Marin ve Mervyn Paice'yi kaçırmayı başardı. Haganah'ın yardımıyla İngilizler kayıp adamları bulmak için büyük bir arama başlattı ancak yerlerini bulamadılar. İki haftadan fazla bir süre çavuşlardan haber alınamadı. O dönemde yer altı saldırılarında 13 İngiliz öldürülürken, 77 kişi de yaralanırken, yalnızca bir terörist öldürülmüştü. Daha sonra 29 Temmuz'da Acre kaçışına katılan üç Irgunist asıldı⁴⁷. Tek taraflı savaş yasalarını tanımıyoruz. Eğer İngilizler ülkeden çıkış yollarının darağaçları ve ağlayan babalar, anneler, eşler ve sevgililerle dolu bir cadde olması konusunda kararlıysa, bunda ırk ayrımcılığı olmamasını sağlayacağız. Darağacı tek renk olmayacak... Bedeli tam olarak ödenecek⁴⁸.

Aynı gün Irgun iki çavuşu astı ve vücutlarına bubi tuzağı kurdu. Yahudi Ajansı her zamanki gibi ihbarlarda bulundu. Örneğin Shertok şunları söyledi: "Bazı Yahudilerin Avrupa'daki korkunç adaletsizlikler nedeniyle bu kadar alçaklığa muktedir olacak kadar ahlaksız hale gelmiş olduklarını düşünmek utanç verici."⁴⁹ Bu sefer İngilizler o kadar kolay yatıştırılamadı, askerler Tel Aviv'de arabalara ve otobüslere saldırarak saldırdılar. Kafeler ve dükkanlar da askerlerin öfkesinin hedefi oldu; 5 Yahudi öldü, 15'i ağır yaralandı ve çok daha fazlası yaralandı. Çavuşların asılmasının etkisi doğal olarak büyük bir öfkeydi ama aynı zamanda Manchester Guardian'ın manşetiyle de sembolize ediliyordu: "Gitme Zamanı". Bell hakim tutumu şöyle açıklıyor⁵⁰:

The *Guardian* anlayışlıydı; Çünkü Britanya'daki tiksinti dalgası, Yahudi terörüne olduğu kadar İngiliz varlığına ve taktiklerine de yönelikti: Vaat Edilmiş Topraklardan çığlıklar atarak geri sürüklenen bitkin Çıkış mültecileri, zulüm gören bir halka karşı aşağılayıcı ve anlamsız bir mücadele içinde sıkışıp kalan iki genç adamın ölümü. Ne

⁴⁶ "Abd al-Rahman Azzam Pasha ile röportaj," Akhbar al-Yom (Mısır), (11 Ekim 1947); R. Green tarafından çevrilmiştir.

⁴⁷ Larry Collins ve Dominique Lapierre. *Ey Kudüs!* (NY: Simon ve Schuster, 1972), s. 352.

⁴⁸ Brenner, s. 25

⁴⁹ Start, s. 60-61.

⁵⁰ Brenner, s. 29.

Yahudi'den ne de Arap'tan teşekkür getirmeyen haftalık ölü ve sakat listeleri. Böylece, bazılarının beklediği gibi katı intikam ve misilleme talepleri yerine, Guardian'ın öngördüğü gibi, tahliye zamanının geldiğine dair fikir birliği yavaş yavaş oluştu.³⁶

Irgun ve Lehi'nin İngilizler üzerindeki baskıyı hafifletmeye niyeti yoktu. 8 Ağustos 1947'de Sternistler Hayfa ve Hedera yakınlarındaki trenlere saldırdı. 26 Eylül'de Sternistler Tel Aviv'deki Barclay's Bank'ı soydular ve üç gün sonra Irgunistler Hayfa'daki polis merkezini havaya uçurarak 10 kişiyi öldürdü ve 54 kişiyi yaraladı. Nispeten sakin bir Ekim'in ardından şiddet Kasım ayında yeniden alevlendi. Ayın 5'inde Hayfa'da bir açık hava kafesinde dört asker vuruldu. Sekiz gün sonra, Hayfa'da bir sokak köşesinde dört İngiliz sivil vurularak öldürüldü ve Lehi, bir kafeye el bombaları atarak, bir askeri öldürüp 27 kişiyi yaralayarak çete için eğitim gören üç kız öğrenci ve bir erkek çocuğun vurulmasının intikamını aldı. Kudüs'te vuruldu. Ertesi gün iki asker ve iki polis daha öldürüldü⁵¹.

Yeraltı Yüzeyleri

Birleşmiş Milletler nihayet Filistin'in bölünmesi yönünde oy kullandığında Yahudilerin büyük çoğunluğu çok sevinmişti. Doğru, Yahudi devleti umdukları kadar büyük değildi ve dama tahtası yapısını savunmak zor olacaktı ama en sonunda, 2000 yıl sonra Filistin'de yeniden bir Yahudi devleti olacaktı. Memnun olmayan bir azınlık Yahudi vardı; ancak aralarında Irgun ve Lehi üyeleri de vardı. Begin'in BM kararına tepkisi şöyleydi:

Vatanın bölünmesi yasa dışıdır. Asla tanınmayacak. Bölünme sözleşmesinin kurum ve kişilerin imzası geçersizdir. Yahudi halkını bağlamaz. Kudüs bizim başkentimizdi ve sonsuza kadar da öyle kalacak. Eretz İsrail, İsrail halkına iade edilecek. Hepsini. Ve sonsuza dek⁵².

BM kararının hemen ardından Arap çetelerin Yahudilere saldırmasıyla şiddet patlak verdi. Tüm çabasını İngilizleri Filistin'den çıkarmaya yoğunlaştıran yeraltı örgütünün artık karşı karşıya kalacağı yeni bir düşman vardı. Begin'e göre ilk karşı saldırılar 11-13 Aralık 1947'de başlatıldı.³⁸ Sivillere yönelik ilk ahlaksız eylem, 29 Aralık'ta Kudüs'teki Şam Kapısı'na yerleştirilen bombanın patlamasıyla gerçekleştirildi, 15 Arap öldü, 100'den fazla

⁵¹ Moshe Ma'oz, Attempts to Create a Political Community in Modern Syria, London, Tauris Academic Studies, 1997, s.216-217.

⁵² Kahire-Hayfa Treni Bombalandı, CIE

Arap yaralandı. 7 Ocak 1948'de Irgunistler, Yafa Kapısı yakınındaki bir otobüs durağında hurda metal yüklü varil bombasını kalabalığa fırlattı ve 17 Arap öldü, 50 kişi de yaralandı⁵³.

İngilizler inatçı bir düşman olarak kaldı. Bölünme kararının uygulanmasında işbirliği yapmayı reddederek ve Filistin üzerindeki kontrolü ellerinde tutarak “tarafsızlık” pozisyonunu almışlardı. Bu kontrol ortadan kalkmaya ve ülke savaşa doğru sürüklenmeye başlasa bile İngilizler ablukayı sürdürerek yaklaşan savaşta ihtiyaç duyulacak göçmenlerin ülkeye girişini engelledi. Tarafsızlıkları, Araplar Yahudi konvoylarına ve yerleşim yerlerine saldırırken bile silah bulundurmaya karşı yasaklar uygulamalarını gerektiriyordu. Bu arada Arap gerillalar da İngiliz bilgisiyle ülkeye sızıyordu. Buna ek olarak, Yahudilere karşı bir silah yasağı uygulanırken (ABD, savaş boyunca ambargoyu sürdürdü), İngiltere, lejyonu yakında Filistin'i işgal edecek olan (bir İngiliz önderliğinde) Transjordan'a doğrudan bir sübvansiyon yoluyla Arapları silahlandırıyor ve dolaylı olarak Irak'la 9 Ocak 1948'de imzalanan silah anlaşması yoluyla.

12 Şubat 1948'de İngilizler, Haganah'ın dört üyesini tutukladı ve onları Kudüs'teki bir Arap çetesine teslim etti; onlar da birini vurup diğerlerini hadım ederek öldürdüler. Daha sonra Haganah silahsızlandırılmaya direndi. İki hafta sonra Sternistler Kudüs'teki İngiliz birliklerine "topyekün" bir saldırı başlattı. 22 Şubat'ta İngiliz ordusundan kaçan altı asker, Kudüs'ün göbeğindeki Ben Yehuda Caddesi'ne patlayıcı yerleştirdi, dört bina yıkıldı, 58 kişi öldü ve 38 kişi yaralandı. Bir hafta sonra direniş savaşçıları, Rehovot yakınlarında bir İngiliz askeri nakil aracına saldırdı. 5 askeri öldürdü, 35 askeri yaraladı. 11 Mart 1948'de Arap teröristler Yahudi Ajansı'nın genel merkezini bombaladılar, 11 kişiyi öldürdüler ve 86 kişiyi yaraladılar. Patlayıcıların günün erken saatlerinde Amerika Birleşik Devletleri Başkonsolosu Robert Macatee'den çalınan bir arabada saklandığına inanılıyordu. Gardiyanlar, arabanın bombalamadan sonra ortadan kaybolan her zamanki Arap sürücüsü tarafından kullanıldığını fark etti. Patlama Keren Hayesod'un ofisini yerle bir etti. Bina aynı zamanda Yahudi Ajansı ve Haganah genel merkezini de barındırıyordu⁵⁴.

İngilizler Filistin'den çekilmeye kararlıydı, dolayısıyla militanlar hedeflerine ulaştıklarına inanıyorlardı. Ayrıca, Nisan 1948'e gelindiğinde Arap gerillaların sızması ve bu

⁵³ Sam Pope Brewer, “Araplar Yahudi Teşkilatının Blast Bloğu,” *New York Times*, (12 Mart 1948)

⁵⁴ Jonathan Schneer, “Balfour Deklarasyonu: Origi Arap-İsrail Çatışmasının N'leri”, Random House, NewYork, 2010, ss. 469.

düzensiz güçlerle mücadelenin artan şiddeti, önceliklerin İngiliz kuvvetleriyle savaşmaktan Araplarla savaşmaya kaymasına neden oldu⁵⁵.

Savaş Yaklaşımları

İsrail henüz resmi olarak kurulmamış olmasına rağmen Filistin üzerinde ilan edilmemiş bir savaş zaten sürüyordu. Haganah, Kudüs'teki Yahudileri boğan Arap ablukasını kırmak için umutsuz bir çaba içindeydi ve gelecekteki devletin güvenliğini artırmaya yönelik operasyonlar düzenlemeye başlamıştı. Yeraltı grupları artık bu operasyonların bazılarında açıkça işbirliği yapıyordu. En tartışmalı olaylardan biri, 9 Nisan'da Deir Yasin'e düzenlenen ve aralarında birçok sivilin de bulunduğu 100'den fazla Arap'ın öldürüldüğü saldırıydı.

Askeri açıdan daha önemli bir savaş, ayın sonunda Irgun'un Arapların çoğunlukta olduğu Yafa kasabasına saldırmaya karar vermesiyle gerçekleşti. Begin, Yafa'dan gelen Arap saldırılarının bine yakın Yahudiyi öldürdüğünü veya yaraladığını iddia etti. Her ne kadar bu muhtemelen bir abartı olsa da, keskin nişancılar ve Arap çeteler Tel Aviv'in sivil halkını tehdit ediyordu. Begin ayrıca, İngilizler geri çekildiğinde Jaffa'nın Araplar tarafından Tel Aviv'i bombalamak için kullanılacağından da korkuyordu.

Irgun'un Yafa'ya saldırısı başka bir Arap göçünü tetikledi. Bu sefer yaklaşık 60.000 Arap evlerinden kaçtı. Begin, "saldırganların adı ve propagandanın onlara kazandırdığı itibar" ve "bombardımanımızın ağırlığı" nedeniyle gittiklerini iddia etti. Muhtemelen, "merkezi caddelerden pek uzakta olmayan savaşın gürültüsünün kasabada hüküm sürmesiyle derinleşen kafa karışıklığı ve terör"den bu yana baskın etkiye sahip olan ikinci faktördü.³⁹

Irgun, askeri tehdit olarak görülen Yafa'yı etkisiz hale getirmeyi başardı ancak İngiliz kuvvetlerinin müdahalesiyle şehri ele geçirmesi engellendi.

Bu arada Arap güçleri de sahadaki durumu değiştiriyor ve çevredeki Arap ordularının planladığı işgal öncesinde stratejik konumlarını geliştirmek için kendi çabalarıyla meşgul oluyorlardı. Örneğin, 4 Mayıs'ta Arap Lejyonu, Kfar Etzion'daki yerleşime yıkıcı bir saldırı başlattı ve çoğu teslim olduktan sonra 240 kişiyi öldürdü. Hayatta kalan sadece dört kişi

⁵⁵ Alyeh L. Avneri, "İddiaMülksüzleştirme: Yahudiler h Toprak Yerleşimi ve Araplar 1878-1948", 1982, s.117.

vardı⁵⁶.

Arap İstilas

14 Mayıs 1948'de İsrail'in bağımsızlığını ilan etmesinden hemen sonra beş Arap ordusu (Mısır, Suriye, Ürdün, Lübnan ve Irak) İsrail'i işgal etti. Niyetlerini Arap Birliği Genel Sekreteri Azzam Paşa şöyle açıklıyordu: “Bu bir imha savaşı olacak. Tarihte Moğolların ya da Haçlıların katliamları gibi konuşulacak çok önemli bir katliam olacak. ”⁴⁰

O sabah Haganah ve Irgun birimleri, İngilizler tarafından boşaltılan mevzileri devralmak için Pitchfork Operasyonuna başladı. Haganah, Kudüs'ün orta ve güneyindeki tüm İngiliz mevzilerinin kontrolünü ele geçirirken Irgun, Şeyh Jarrah'ı ele geçirerek Yahudilerin çevresini Scopus Dağı'na kadar genişletti.

Büyük nüfuslarına rağmen işgal sırasında Arap orduları yalnızca 80.000 kişiden oluşuyordu. Haganah'ın üçte biri savaş deneyimi olan 60.000 eğitimli savaşı vardı, ancak 12 Mayıs'ta yalnızca 18.900 kişi tamamen seferber edilmiş, silahlanmış ve savaşa hazırlanmıştı. Collins'e göre Yahudilerin stratejik konumu daha da kötüydü:

Neredeyse her durumda Araplar üstün araziye elinde tutuyordu. Tulkarm'da denizden on milden daha az uzaktaydılar ve Yishuv'u ikiye bölme olasılığı vardı. Lydda ve Ramle'deki Arap toplulukları Tel Aviv'in kalbine yalnızca birkaç dakika uzaklıktaydı. Negev , Mısır'ın zırhına sonuna kadar açık görünüyordu. Her şeyden önce Kudüs tamamen kopuk kaldı.⁴¹

Gün geçtikçe yüzeye yaklaşan yeraltı, yeni devletin ilanından sonra nihayet gün yüzüne çıkabildi. 15 Mayıs'tan sonra yeraltının büyük çoğunluğu, esas olarak Haganah üyelerinden oluşan İsrail Savunma Kuvvetleri *Zahal'in* eline geçti. 28 Mayıs'ta Lehi, 850 savaşılarının Zahal'e katılmak için birlikte yürümesiyle resmen dağıldı.

Yeraltının faaliyetleri tamamen durmadı. İki olay öne çıkıyor. İlki, Irgun'un silahlarla dolu bir gemiyi getirme çabasını içeriyordu. Altalena, 20 Haziran 1948'de Kfar Vitkim'e çıkmaya çalıştı. Yeni devletin liderliği, geri kalan muhaliflerin otoritelerine yönelik bir tehdit olmasından korkuyordu ve olası bir darbe girişiminden şüpheleniyordu. Ben-Gurion, Zahal'e

⁵⁶ Issam Nassar, “Reflections on Writing the History of Palestinian Identity”, Palestine-Israel Journal, Vol.8, No.4, 2001, s.26

geminin karaya çıkmasını engellemesini emretti. Irgun direndi ve çok sayıda kayıp verdikten sonra gemiyi geri çekti ve Zahal'in onu top mermileriyle karşıladığı Tel Aviv'e doğru yola çıktı. Kısa süre sonra topyekün bir savaşa dönüşen olay sırasında Altalena ateşe verildi ve terk edilmek zorunda kaldı. Çatışmada 14 Irgunist öldü ve 69 kişi yaralandı, Zahal'in iki üyesi öldürüldü ve altısı yaralandı⁵⁷.

Diğer olay, Araplarla savaşın sona erdiği ve BM'nin çözüm görüşmelerine arabuluculuk yapması için Kont Folke Bernadotte'yi görevlendirdiği sırada meydana geldi. Bernadotte, İsrail'in Negev'in çoğunu Araplara bırakmasını ve karşılığında kuzeydeki Celile'den daha fazlasını almasını içeren, çatışmayı sona erdirmek için bir öneri hazırlayan saygın bir İsveçli diplomattı. İsrail'in geçici hükümeti planı reddetti. Lehi'nin geri kalan üyeleri bunu İsrail'in varlığına yönelik bir tehdit olarak gördüler ve Bernadotte'yi bir Nazi işbirlikçisi ve bir İngiliz piyonu olarak gördüler. 16 Eylül'de Bernadotte, Lehi'nin üzerini örten *Hazi ha-Moledeth* (Anavatan Cephesi) adlı bir grup tarafından öldürüldü. Büyük olasılıkla suikast, kendi başlarına hareket eden çok az sayıda eski Lehi üyesi tarafından gerçekleştirildi. Cinayetten dolayı hiç kimse mahkum edilmedi.⁴²

Sonuç

Savaş sona erdiğinde Yahudi yeraltı örgütünün terörist faaliyetleri de sona erdi. Ağustos 1948'de yeni kurulan İsrail kabinesi, Irgun ve Lehi'ye IDF'ye katılmalarını aksi takdirde onlara karşı güç kullanılacağını söyleyen bir ultimatoma yayınlamaya karar verdi. Gruplar dağıldı ve ertesi ay orduya katıldılar.

Yeraltının üyeleri siyasi partiler kurarak İsrail'in saygın vatandaşları haline geldiler. Bunlardan en tanınmış, sağcı muhalefet Herut partisini kuran ve daha sonra Başbakan olarak görev yapan Menachem Begin'di. Begin'in ekonomi bakanı Yaacov Meridor, Irgun'un başkanı olarak Begin'den önce gelmişti. Begin'in dışişleri bakanı ve daha sonra başbakanı olan Yitzhak Shamir, Lehi'nin lideriydi.

Saygınlığın kazanılması, bazıları tarafından muhaliflerin terörist değil, FFI'nin baş harflerinin ima ettiği gibi özgürlük savaşçıları olduğunun kanıtı olarak görülüyor. Begin,

⁵⁷ Rashid Khalidi, *Palestinian Identity: The Construction of Modern Consciousness*, New York, Columbia University, 1997, s.177-178.

"terör" kelimesinin üstlendikleri devrimci kurtuluş savaşına uygulanamayacağını göstermek amacıyla *İsyân'da* etimolojik bir argüman kullanıyor. Irgun'un tasarımlarına dayanarak daha ikna edici bir argüman ortaya koyuyor:

Organizasyonumuzu oluştururken de önemli kurbanları pusuda bekleyecek bir suikastçı grubu yaratmadık. Temelden çatı katına kadar, düşmanın en hayati hedeflerine saldırılar planlayan, düşmanın askeri yapılanmasını ve sivil yönetimini temelden sarsan, askeri saldırılarda düşman kayıplarına yol açan bir ordu olarak yeraltımızı kurduk. Sayıları birkaç yüzü geçmeyen küçük bir yeraltı ordusuyla başladığımız doğrudur. Ama mücadelenin yoğunlaşmasıyla birlikte gücümüz de arttı... Biz ne örgüt yapımız, ne savaş yöntemlerimiz, ne de ruhumuz açısından “terörist” bir grup değildik.

Begin ve arkadaşları, etkilerine hak ettiklerinden çok daha fazla önem verdiler. Sonuçta terörizmin Britanya'nın İrlanda'da kalma kararlılığı üzerinde çok az etkisi oldu. Yarattıkları etki, özellikle Filistin'e verdikleri tanıtım açısından, çoğunlukla olumsuzdu. Militanlar Filistin'i dünya sahnesinin merkezine koydu ama uluslararası toplum, medya, Yahudi liderliği ve Yishuv'ların çoğu Irgun ve Lehi'yi terörist olarak değerlendirdi. Brenner, eylemlerini "1940'ları karakterize eden uluslararası 'terörizmin', kanunsuzluğun ve insan hayatına saygısızlığın bir yansıması" olarak açıklıyor. Amaçların araçları meşrulaştırdığı düşüncesi yeraltı ideolojisinde kesinlikle örtüktü ama bu şekilde başlamadı.

Yeraltı, Yahudi yerleşimlerini korumak için tasarlanmış bir örgütten, 1934 ile Mayıs 1948 arasında 100.000'den fazla yasa dışı göçmeni Filistin'e getirmeyi başaran bir insan kaçakçılığı operasyonuna dönüştü. 1946 ile Şubat 1948 arasında 65.000'den fazla yasadışı göçmen İngilizler tarafından yakalandı ve Kıbrıs'ta tutuklandı.. Filistin'in bölünme olasılığı, Yahudi toplumunu siyasi çözümü savunanlar ve Filistin'i kurtarmak için askeri bir hareketin gerekli olduğuna inananlar olarak ikiye bölen ideolojik bölünmelere yol açtı. Ancak bu seçenek umut verici görüldüğünde militanlar bile siyasi yolu seçmeye istekliydi. Onlara göre diplomasi başarısız olduğunda tek alternatif şiddetti.

Kaynaklar

“Abd al-Rahman Azzam Pasha ile röportaj,” Akhbar al-Yom (Mısır), (11 Ekim 1947).

Ulusal Hakemli Dergi
Tarih Burada Dergisi
Yıl: 2. Cilt: 2. Sayı: 1
ISSN no: 2980-2202

“Balfour Deklarasyonu Ve İsrail-Filistin Sorunu: İngiltere'nin 1917'deki Bildirisi Ve Ortadoğu'ya 67 Kelimeyle Bıraktığı Sorunlu Miras”, Bbc.Com.Tr.

Amin, Mustafa, “Abd Al İle Röportaj-Rahman Azzam Paşa”, Ahbar El-Yom, Çev. R.Green, 11 Ekim 1947.

Avneri,Alyeh L., “Dispos İddiası Oturum: Yahudi Topraklarına Yerleşim Ve Araplar1878-1948”, İngilizce Çev. Kfar Blum Çeviri Grubu, Yenibrunswick, 1982.

Baruch Kimmerling, “The Formation of Palestinian Collective Identities: The Ottoman and Mandatory Periods”, Middle Eastern Studies, April 2000.

Begin, Menahem, “İsyen: Hikâyeirgun”, Nash Yayıncılık, Kaliforniya, 1977.

Bell, J.Bo Wyer, “Zion'dan Çıkan Terör: Irgun Zvai Leumi, Lehi Ve Filistin Yeraltı 1929 –1949”, St. Martin's Press., New York, 1977.

Brenner, YS, “Stern G 1940-48”, Orta Doğu Sert Çalışmalar, Ekim 1965.

Fahir Armaoğlu, Filistin Meselesi ve Arap-İsrail Savaşları (1948–1988), 3. Baskı, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara,1994.

Fahir Armaoğlu, Filistin Meselesi ve Arap-İsrail Savaşları (1948–1988), 3. Baskı, Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara,1994.

Fatma Tunc Yaşar, Sevinc Alkan Özcan ve Zahide Tuba Kor, Siyonizm Düşünceden İşgal Gerçeğine Filistin, Gümüş Ofset, İstanbul 2010.

Issam Nassar, “Reflections on Writing the History of Palestinian Identity”, Palestine-Israel Journal,Vol.8, No.4, 2001.

Itzhak Gurion, *Darağacında Zafer*, NY: Futureo Press, 1950.

Itzhak Gurion, *Darağacında Zafer*, NY: Futureo Press, 1950.

J. Bowyer Bell, *Terror Out Of Zion*, (NY: St. Martin's Press, 1977.

Larry Collins ve Dominique Lapierre. *Ey Kudüs!* (NY: Simon ve Schuster, 1972.

Menachem Begin, *İsyen*, NY: Nash Publishing, 1977.

Moshe Ma'oz, Attempts to Create a Political Community in Modern Syria, London, Tauris Academic Studies, 1997.

Muhammet Cibril, Vasîf Nazzal ve Zuher Sabbâ', Filistiniyyul 1948 – Nidalün Mustemer. Merkezül Zehra'ü Lel-Abhat. Kudüs 1991.

Musa Budeiri, Reflections on Al-Nakba, Journal of Palestine Studies, Vol.28, No.1, Autumn 1998.

Rashid Khalidi, Palestinian Identity: The Construction of Modern Consciousness, New York, Columbia University, 1997.

Sam Pope Brewer, “Araplar Yahudi Teşkilatının Blast Bloğu,” *New York Times*, (12 Mart 1948).

Samih K.Farsoun and Christina E. Zacharia, Palestine and Palestinians, Boulder, Colorado, Westview Press, 1997.

Ulusal Hakemli Dergi
Tarih Burada Dergisi
Yıl: 2. Cilt: 2. Sayı: 1
ISSN no: 2980-2202

Walter Lehn, Yahudi Ulusal Fonu: Bir Ayrım Aracı, Siyonizm ve Irkçılık, (çev: Türkkaya Ataöv), Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara,1982.

Walter Lehn, Yahudi Ulusal Fonu: Bir Ayrım Aracı, Siyonizm ve Irkçılık, (çev: Türkkaya Ataöv), Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Ankara,1982

Y.S. Brenner, “‘Stern Gang’ 1940-48, *Orta Doğu Çalışmaları*, (Ekim 1965).

Yehuda Bauer, “İşbirliğinden Direnişe: Haganah 1938-46,” *Orta Doğu Çalışmaları*, (Nisan 1966).